

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 12. 2010, č. j. 3217/10, a ze dne 27. 1. 2011, č. j. 07/11, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2012, č. j. 9 A 163/2011 - 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce se podáním ze dne 5. 2. 2011 adresovaným Krajskému soudu v Brně domáhal přezkumu rozhodnutí žalované České advokátní komory ze dne 7. 12. 2010, č. j. 3217/10, kterým byla žalobci určena JUDr. Eva Šimková, advokátka, z důvodů stanovených v ustanovení § 18 odst. 2 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“). Žalobce se dále domáhal přezkumu rozhodnutí žalované ze dne 27. 1. 2011, č. j. 7/11, kterým žalovaná sdělila žalobci, že mezi ním a určenou advokátkou nedošlo k uzavření dohody o poskytování právní služby z důvodů výhradně na straně žalobce a že žalobci nebude ustanoven další advokát.

[2] Krajský soud v Brně rozhodl usnesením ze dne 28. 3. 2011, č. j. 30 A 23/2011 - 10, kterým žalobu ze dne 5. 2. 2011 postoupil Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému.

[3] Městský soud v Praze žalobce vyzval přípisem ze dne 14. 9. 2011, č. j. 9 A 163/2011 - 13, k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč ve lhůtě 7 dnů od doručení předmětné výzvy. Podáním ze dne 26. 9. 2011 žalobce žádal o osvobození od soudních poplatků.

[4] Žalovaná se k žalobě vyjádřila podáním ze dne 13. 1. 2012, ve kterém uvedla, že bližší konkretizaci určené advokátky neprovedla, neboť existuje pouze jedna osoba s tímto jménem zapsaná v seznamu advokátů. Žalovaná zastávala stanovisko, že advokátku JUDr. Šimkovou určila zcela nezaměnitelně a dostatečně. Určení advokáta bylo dle žalované bezplatné vyjma hotových výloh v souladu s ustanovením § 18 odst. 2 věta čtvrtá zákona o advokacii. Žalovaná nesouhlasila s názorem žalobce v tom směru, že by si mohl podat ústavní stížnost sám, přičemž určený advokát by jej pouze formálně zastoupil v řízení před Ústavním soudem; proto žalovaná musela určení advokáta vymezit tak, že advokát poskytne celou právní službu včetně sepisu ústavní stížnosti. Ve vztahu k žalobci tak postupuje i Ústavní soud, který odmítá ústavní stížnosti žalobce, jež jsou jím sepsány osobně bez advokáta. Přístup žalobce tedy považovala žalovaná za předem odsouzený k nezdaru, jak ostatně ve vztahu ke stěžovateli konstatovaly i správní soudy. Přípis ze dne 27. 1. 2011 není dle žalované rozhodnutí, neboť pro jeho vydání žalovaná neshledala podmínky podle ustanovení § 18 odst. 4 věty první zákona o advokacii.

[5] Městský soud v Praze usnesením ze dne 31. 1. 2012, č. j. 9 A 163/2011 - 24, zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků. Městský soud uvedl, že žalobce splňuje první podmínku pro přiznání osvobození od soudních poplatků, neboť je mu známo, že žalobce je nemajetný; přesto mu osvobození od soudních poplatků nepřiznal, protože dospěl k závěru, že žalobce svá práva uplatňuje svévolně a šikanózním způsobem a zneužívá institutu osvobození od soudních poplatků. Městský soud poukázal na „typický“ průběh řízení před žalovanou, kdy žalobce nejprve žádá určení advokáta, s podmínkami určení však nesouhlasí a odmítá s určeným advokátem spolupracovat více, než uzná sám za vhodné, žalovaná určení advokáta proto zruší. Proti rozhodnutím žalované směřuje vzápětí žaloba, které se žalobce věnuje „specifickým“ způsobem prostřednictvím návrhů na určení lhůty, návrhů týkajících se sídla žalované a oprav zřejmých nesprávností v rozhodnutí soudu. Žalobce opakovaně napadá místní příslušnost Městského soudu v Praze a zpochybňuje doručení písemností navzdory tomu, že je následně obdržel. Městský soud proto dospěl k závěru, že žalobci nejde o věc samu a hájení jeho práv, ale o úsilí o jakousi formální procesní čistotu, k jejímuž nastolení žalobce využívá jakýchkoli procesních prostředků, což je dle městského soudu v rozporu se smyslem soudního řízení, a o samotné vedení sporu s ustoupením původního smyslu vedení pře. Městský soud poukázal na průběh předmětného řízení, kdy žalobce, ačkoli žalovaná jeho žádosti plně vyhověla, s určenou advokátkou nespolupracoval a vulgárně ji napadal. Předmětnou žalobu podal žalobce dle městského soudu u místně nepříslušného Krajského soudu v Brně. Městský soud dospěl k závěru, že záměrem žalobce je vyvolání a vedení sporu jako takového, přičemž podstata sporu se vytrácí, případně se stává bezpředmětnou, zvláště když žalobce odmítá brát zřetel na rozhodnutí správních soudů, jež posuzují identické otázky. Městský soud byl dále přesvědčen, že předmětná žaloba se stala již bezpředmětná, neboť žalobci již

uběhla lhůta pro podání ústavní stížnosti, k čemuž žádal po žalované určení advokáta. Za takovéto situace proto městský soud považoval za spravedlivé, aby žalobce vedl řízení s vědomím existence nákladů řízení.

II. Kasační stížnost

[6] Proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2012, č. j. 9 A 163/2011 - 24, žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí podáním ze dne 2. 3. 2012, jež je podle obsahu kasační stížností, ve kterém tvrdí, že městský soud nesprávně o jeho žalobě hovoří v minulém čase. Závěry městského soudu považuje stěžovatel za iracionální. Stěžoval nesouhlasí s tím, že nejpozději v den uplynutí lhůty k podání ústavní stížnosti mu musí být doručeno stížností napadené rozhodnutí, protože lhůta k podání ústavní stížnosti běží dle stěžovatele od doručení napadeného rozhodnutí. Stěžovatel zastává rovněž názor, že soudní řád správní nevylučuje podat žalobu proti správnímu rozhodnutí i tehdy, když uběhla procesní lhůta, která se správního aktu netýká. Stěžovatel vytýká městskému soudu, že jej skandalizuje, protože hodnotí racionálnost jeho kroků namísto daného případu, protože stěžovatel nikdy podle svého názoru nepodal nepřípustné podání – i kdyby se tak stalo, nesmí to být kladeno k jeho tíži v jiném řízení – a protože množství stěžovatelových žalob svědčí o nízké vymahatelnosti práva. Stěžovatel tvrdí, že městský soud měl nesprávně spojit soudní a správní řízení a z tohoto spojení vycházet při rozhodování o osvobození od soudních poplatků. Městský soud měl popřít stěžovatelovo právo brojit proti správnímu rozhodnutí správní žalobou, právo podat návrh na určení lhůty, právo na řádné doručování, právo nesouhlasit s upuštěním od jednání, právo neúčastnit se jednání a v neposlední řadě právo na zastoupení při jednání. Stěžovatel nebyl poučen o správném označení žalované; i kdyby byl, je stěžovatel přesvědčen, že má právo se mýlit. Stěžovatel brojí proti závěru městského soudu, že určenou advokátku ústně napadal. Městský soud dle stěžovatele navíc nestanovil, co je v napadeném rozhodnutí tzv. podmínkou a zda bylo jeho žádosti žalovanou vyhověno nebo nikoli. Stěžovatel vytýká městskému soudu závěr, že advokát může žádat o zrušení určení. Stěžovatel dovozuje, že městský soud nesprávně spojuje podání ústavní stížnosti a zastupování v řízení o ústavní stížnosti. Stěžovatel zastává názor, že osvobození od soudních poplatků nemůže být zneužito, neboť osvobození může být v průběhu řízení odejmuto. Stěžovatel důrazně brojí proti odkazu na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, neboť to se týká zcela jiné věci, nadto jiné osoby. Na závěr stěžovatel uvádí, že městský soud jej nesprávně poučil o možnosti podat kasační stížnost, která však podle jeho názoru není přípustná, přičemž podle jeho závěru není zastoupení advokátem povinné, z důvodu nespravedlivosti procesu před městským soudem však požaduje zásah Nejvyššího správního soudu.

[7] Vyjádření žalované nebylo vyžadováno s ohledem na skutečnost, že se jedná o kasační stížnost směřující proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, tudíž se z povahy věci týká výlučně právní sféry stěžovatele – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 6 Ads 72/2009 - 144.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud hodnotí kasační stížnost jako přípustnou, neboť byla podána osobou oprávněnou (ustanovení § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění

pozdějších předpisů /dále jen „s. ř. s.“/), opírá se o důvody uvedené v ustanovení § 103 s. ř. s., a není nepřípustná ani z jiných důvodů plynoucích z ustanovení § 104 s. ř. s.

[9] Na okraj pak Nejvyšší správní soud ještě uvádí, že stěžovatelův názor o nepřípustnosti kasační stížnosti proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků je nesprávný. Soud zde odkazuje na svou rozhodovací praxi (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 As 40/2004 - 97, všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), podle které rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků nelze podřadit pod rozhodnutí podle ustanovení § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. (rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení), neboť tímto rozhodnutím se rozhoduje o podstatném procesním právu účastníka řízení. Stěžovatel byl o přípustnosti kasační stížnosti opakovaně a řádně poučován, svého práva podat kasační stížnost ostatně hojně využívá (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22, z poslední doby rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143), ačkoli tvrdí, že kasační stížnost proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků není přípustná.

[10] Nejvyšší správní soud v posuzované věci nepožadoval zaplacení soudního poplatku ani zastoupení advokátem pro řízení o kasační stížnosti. Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků, by totiž trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku či na podmínce povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37).

[11] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k posouzení kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a důvody kasační stížnosti. Námitkami kasační stížnosti se bude zdejší soud zabývat v pořadí, v jakém byly uvedeny v rekapitulační části tohoto rozsudku. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neoznačil, pod které důvody ve smyslu ustanovení § 103 s. ř. s. podřazuje své kasační námitky, zdejší soud je posoudí podle jejich obsahu (srov. usnesení zdejšího soudu č. j. 1 As 7/2004 - 47 ze dne 18. 3. 2004). Stěžovatelovu kasační argumentaci Nejvyšší správní soud podřazuje pod kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť stěžovatel dovozuje nezákonnost rozhodnutí Městského soudu v Praze o nepřiznání osvobození od soudních poplatků.

[12] Nejvyšší správní soud uvádí, že stížnostní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je dán, pokud soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis (normu), než který na věc dopadá, nebo pokud byl soudem sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci.

[13] Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení Městského soudu v Praze podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a v rozsahu kasační stížnosti podle ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Vedly ho k tomu následující úvahy:

[14] Brojí-li stěžovatel proti tomu, že městský soud mu podle jeho názoru nesprávně v rozporu s právním řádem a bez opory v podkladu nepřiznal osvobození od soudních poplatků a že se městský soud věnuje jeho postupu v jiných soudních řízeních a v řízeních před žalovanou, musí Nejvyšší správní soud odkázat na svá předcházející rozhodnutí týkající se stěžovatele a zabývající se přiznáváním osvobození od soudních poplatků stěžovateli. V rozsudku ze dne 29. 6. 2011, č. j. 6 Ads 77/2011 - 34, Nejvyšší správní soud uvedl, že *„Městský soud v Praze se správným a korektním způsobem zabýval osobou stěžovatele a jeho procesní činností v předmětném řízení i v dalších řízeních vedených před tímto soudem. Pokud by se soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí osobou stěžovatele a jeho procesní aktivitou nezaobíral, nemohl by jeho žádost o osvobození od soudních poplatků vůbec posoudit .... Uvedl-li městský soud v odůvodnění svého rozhodnutí, že stěžovatel podává také žaloby proti rozhodnutím žalované, kterým bylo jeho žádostem vyhověno a advokát určen, přičemž podle soudu de facto polemizuje se stanovenými podmínkami vyplývajícími ze zákona, byl tento postup Městského soudu v Praze na místě, neboť pouze obecně (bez vztahu ke konkrétní věci a bez konstatování správnosti a zákonnosti jednotlivých rozhodnutí žalované) charakterizoval procesní postup stěžovatele za účelem posouzení, zda stěžovatel postupuje jím zvoleným procesním způsobem z určitého, relevantního a ospravedlnitelného důvodu, nebo zda jen účelově vede „spory pro samotné spory“, jejichž vedení je mu umožněno prostřednictvím přiznávání osvobození od soudních poplatků... Jak městský soud uvedl u odůvodnění napadeného rozhodnutí - a Nejvyšší správní soud nemá jakýkoli důvod se od jeho závěrů odchýlit - stěžovatel nemá dostatek finančních prostředků ... Při rozhodování o přiznání či nepřiznání osvobození od soudních poplatků však Městský soud v Praze správně přihlížel k dalším okolnostem případu, nejen k majetkové situaci stěžovatele... Mají-li soudní poplatky zajistit výše uvedenou regulační funkci, musí soudy kromě majetkové situace účastníka řízení zohlednit i další okolnosti případu, např. v podobě procesního postupu daného účastníka v předmětném řízení, případně v dalších jím vedených řízeních před tímto soudem. Jak bylo shora uvedeno, Nejvyšší správní soud již vyslovil, že součástí posouzení specifických okolností žádosti o osvobození od soudních poplatků a individuálních poměrů žadatele je také úvaha, zda tento neuplatňuje svá práva svévolně či šikanózním způsobem (srov. shora citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91). Jakýkoli jiný závěr by byl v rozporu s účelem tohoto institutu, jenž primárně brání tomu, aby účastník řízení mohl pouze pro svou nepříznivou majetkovou situaci uplatňovat své právo u soudu i za okolností, jež svědčí o svévoli či šikanóznímu výkonu práva anebo ústícímu do neúspěšnosti návrhu ... Jak si Nejvyšší správní soud ale ověřil, byla předmětná ústavní stížnost, k jejímuž sepsání byl určen advokát napadeným rozhodnutí žalované, odmítnuta Ústavním soudem usnesením ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. IV. ÚS 1382/10 (dostupný na http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx) pro zjevnou neopodstatněnost. V posuzované věci tedy bylo předmětné určení advokáta žalovanou již fakticky konzumováno a nehrozí tak, že by se stěžovatel ocitl bez ochrany svých práv a oprávněných zájmů v takovémto řízení ... Za tohoto faktického stavu a s přihlédnutím k okolnostem, kterými se Městský soud v Praze vyčerpávajícím způsobem zabýval, je závěr ohledně účelovosti stěžovatelových procesních postupů na místě.“* Proti tomuto rozsudku Nejvyššího správního soudu stěžovatel podal ústavní stížnost, jež byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2011, sp. zn. I. ÚS 3034/11.

[15] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 1. 2012, č. j. 2 As 138/2011 - 27 (jehož účastníkem byl rovněž stěžovatel), dále uvedl, že *„nemohl ani přehlédnout, že v dané věci stěžovatel žalobou brojí proti rozhodnutí České advokátní komory, kterým se mu určuje*

advokát k poskytování právní služby. Podobného rázu jsou i jiné spory stěžovatele projednávané Nejvyšším správním soudem i soudy krajskými. Tyto spory přitom nejsou takového charakteru, aby měly vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry. Netýkají se, a to ani nepřímo, stěžovatelova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí. Jde naopak o spory vyvolané stěžovatelovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí. Takové spory má stěžovatel plné právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit, a musí v nich mít možnost účinně hájit svá práva. Není však důvod, aby náklady na vedení takových sporů, které je zásadně povinen hradit každý žalobce, za stěžovatele pravidelně nesl stát formou osvobozování od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, dostupné na www.nssoud.cz). Takovou povahu však předmětný spor nemá.“

[16] Od této argumentace Nejvyšší správní soud nemá důvodu odchýlit se ani v posuzované věci, protože je přiléhavá i pro kasační stížnost ze dne 2. 3. 2012. Městský soud v Praze se tudíž musel osobou stěžovatele, jeho postupem v předmětném řízení (stejně jako v jiných řízeních) a jeho chováním před žalovanou stejně jako vůči určenému advokátovi zabývat, aby mohl posoudit, zda se ze strany stěžovatele nejedná o zneužití institutu osvobození od soudních poplatků, které podle názoru Nejvyššího správního soudu rovněž představuje důvod pro to, aby účastníkovi řízení nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků. Argumentaci stěžovatele ohledně toho, že s. ř. s. jako podmínku nepřiznání osvobození od soudních poplatků zná pouze zjevnou bezúspěšnost návrhu, proto Nejvyšší správní soud nesdílí.

[17] Uvedení minulého času v odůvodnění napadeného rozhodnutí nemá podle názoru Nejvyššího správního soudu jakýkoli vliv na zákonnost a správnost rozhodnutí správního soudu. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že je zcela irelevantní, jaký čas používají správní soudy v odůvodnění svých rozhodnutí, pokud je z rozhodnutí zřejmé, jaké věci se týká a jaký názor správní soud na danou věc zaujal – obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22.

[18] To, že přiznané osvobození od soudních poplatků může být soudem následně i odňato, na což stěžovatel správně poukazuje, ještě podle názoru Nejvyššího správního soudu neznamená, že účastník nebude svého práva podávat návrhy iniciující řízení, v nichž žádá o osvobození od soudních poplatků, zneužívat. Možnost odnětí osvobození od soudních poplatků nadto směřuje dle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. pouze na situace, kdy majetkové poměry účastníka neodůvodňují, resp. neodůvodňovaly přiznání osvobození od soudních poplatků a nedopadá proto na případy, kdy účastník řízení svého práva zneužívá jako stěžovatel v posuzovaném případě.

[19] Tvrdí-li stěžovatel, že městský soud nemůže odkazovat na rozhodnutí v jiných věcech, Nejvyšší správní soud konstatuje, že soud je vázán svou rozhodovací praxí – ve vztahu k Nejvyššímu správnímu soudu srov. ustanovení § 17 odst. 1 s. ř. s., podle kterého se musí věc předložit rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu, pokud senát

Nejvyššího správního soudu dojde k právnímu názoru odlišnému od právního názoru dříve zaujatého Nejvyšším správním soudem. Vázanost judikaturou (ustálenou rozhodovací praxí) však není absolutní, tj. soud se může od ní odchýlit, ovšem pouze za situace, kdy toto náležitě odůvodní. Městský soud v předmětné věci odklon od dřívějšího přístupu ke stěžovateli vysvětlil a Nejvyšší správní soud tomuto nemůže nic vytknout. Z povahy věci posouzení toho, zda stěžovatel zneužívá institutu osvobození od soudních poplatků k další procesní aktivitě, bylo navíc podle názoru Nejvyššího správního soudu možné pouze tehdy, kdy stěžovateli bylo v minulosti osvobození od soudních poplatků městským soudem přiznáváno.

[20] Nejvyšší správní soud souhlasí s postupem Městského soudu v Praze, který odkázal na předcházející rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, které se týkalo obdobné věci – zneužití osvobození od soudních poplatků. Tím, že správní soudy rozhodují v obdobných věcech, zejm. stěžovatelových, stejně, naplňují podle názoru Nejvyššího správního soudu zásadu rovnosti a legitimního očekávání.

[21] K údajně neoprávněnému posuzování stěžovatelových kroků v jiných řízeních před městským soudem, ve správních řízeních před žalovanou a při komunikaci s určenými advokáty, popření jeho práv městským soudem, Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 As 14/2012 - 14, podle něhož *„Nejvyšší správní soud naopak souhlasí s argumentací městského soudu, který popsal postup, jakým způsobem stěžovatel brání svá práva. Se stěžovatelem je nutno souhlasit v tom, že má právo bránit se krokům správního orgánu, resp. správního soudu. Ale tato obrana práv musí být podle názoru Nejvyššího správního soudu smysluplná v tom směru, aby byla efektivní a sloužila k racionální změně jeho právní sféry. Pokud stěžovatel brojí proti jakémukoli úkonu žalované nebo správního soudu, ačkoli mu tímto úkonem bylo materiálně vyhověno (bez ohledu na to, že i proti takovému rozhodnutí mu formálně svědčí právo podat správní žalobu, resp. kasační stížnost), nelze hovořit o efektivitě a smysluplnosti počínání stěžovatele v řízení před žalovanou nebo před správním soudem. Jinými slovy Nejvyšší správní soud nepovažuje za správný takový postup, který volí stěžovatel, když proti jakémukoli úkonu brojí návrhy na zahájení řízení, resp. kasační stížností, s argumentací, že tak naplňuje své ústavní právo přístupu k soudu a právo domáhat se přezkumu úkonu správního orgánu. Soudní přezkum a řízení o kasační stížnosti nemá sloužit podle závěru Nejvyššího správního soudu k tomu, aby si účastník řízení „ověřoval správnost“ rozhodnutí správního orgánu, resp. správního soudu, ale k účinnému domáhání se obrany před nezákonným rozhodnutím správního orgánu, resp. správního soudu, a k nápravě takového stavu. Postup stěžovatele, kterým se domáhá „ověřování správnosti“ lze doložit i na předmětné žalobě ze dne 26. 4. 2010 směřující proti druhému rozhodnutí žalované ze dne 14. 4. 2010, č. j. 1030/10. Tímto rozhodnutí žalovaná nezprostila určeného advokáta jeho povinností vyplývajících z předchozího rozhodnutí žalované ze dne 29. 3. 2010, č. j. 799/10 (žalobně též napadeného), tudíž toto rozhodnutí se nemohlo jakýmkoli způsobem negativně projevit na právní sféře stěžovatele, protože pouze potvrdilo stav nastolený předcházejícím rozhodnutí žalované ze dne 29. 3. 2010, č. j. 799/10, o určení advokáta. Efektivní a smysluplnou obranu veřejných subjektivních práv podle Nejvyššího správního soudu nepředstavuje postup stěžovatele, který po žalované požaduje určení advokáta pro zastupování v řízení (většinou pro řízení o ústavní stížnosti před Ústavním soudem), proti vyhovujícímu rozhodnutí žalované podává žalobu, přičemž vůči jakémukoli rozhodnutí správního soudu brojí opravnými prostředky (různě stěžovatelem označenými). Proti rozhodnutím Nejvyššího správního soudu následně*

podává ústavní stížnost k Ústavnímu soudu, přičemž k zastupování v řízení žádá žalovanou o určení advokáta. I proti tomuto určení dalšího advokáta brojí žalobce další žalobou ke správnímu soudu. Toto „řetězení" správních a soudních řízení lze dokumentovat na následujícím případě. Rozhodnutím žalované ze dne 6. 3. 2008, č. j. 519/08, byl stěžovateli určen advokát. Proti tomuto rozhodnutí žalované brojil žalobou ze dne 7. 4. 2008. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 1. 9. 2009, č. j. 10 Ca 186/2009 - 62, nebylo žalobci přiznáno osvobození od soudních poplatků. Proti tomuto usnesení Městského soudu v Praze brojil stěžovatel kasační stížností, která byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2009, č. j. 3 Ads 108/2009 - 82. Proti tomuto rozsudku Nejvyššího správního soudu podal stěžovatel ústavní stížnost, kterou Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 12. 3. 2010, sp. zn. I. ÚS 656/10. K zastupování v řízení o ústavní stížnosti před Ústavním soudem stěžovatel žádal žalovanou o určení advokáta. Rozhodnutím ze dne 10. 3. 2010, č. j. 611/10, žalovaná určila stěžovateli advokáta JUDr. Ing. Jana Kotila. Následným rozhodnutím ze dne 6. 4. 2010, č. j. 900/10 toto určení žalovaná zrušila. Obě rozhodnutí stěžovatel napadl dalšími správními žalobami – věci jsou zapsány nyní u Městského soudu v Praze pod spisovými značkami 7 A 74/2010, 7 A 130/2011. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 11. 2011, č. j. 7 A 130/2011 - 70, je napadeno další kasační stížností stěžovatele ze dne 5. 12. 2011, věc je vedena před zdejším soudem pod sp. zn. 2 As 26/2012. Účelovost postupu stěžovatele v řízeních před krajským soudem dokládá i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143, v rámci kterého byl popsán přístup stěžovatele, jenž napadal i usnesení Krajského soudu v Brně, jímž byl stěžovatel osvobozen od soudních poplatků s argumentací (stěžovatel v dané věci podal celkem pět kasačních stížností proti 9 rozhodnutím krajského soudu), že o osvobození od soudních poplatků v daném řízení v minulosti nepožádal, ačkoli dalším podáním osvobození od soudních poplatků sám požadoval. Nejvyššímu správnímu soudu z jeho rozhodovací činnosti ve vztahu ke stěžovateli a Krajskému soudu v Brně je přitom známo, že stěžovatel v jiných řízeních brojil proti tomu, aby byl vyzýván k úhradě soudních poplatků, ačkoli předtím v jiných řízeních dokládal různá podání o své špatné majetkové situaci, na základě nichž by mu mělo být podle jeho názoru přiznáváno osvobození od soudních poplatků automaticky bez toho, aby pro každé řízení musel svou majetkovou situaci dokládat. Poukazuje-li stěžovatel v rámci kasační stížnosti na vady doručování, proti kterým má právo se bránit, nemůže ani s tímto Nejvyšší správní soud souhlasit. Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho rozhodovací činnosti známo, že stěžovatel s doručováním správními soudy nesouhlasí a podává námitky neúčinnosti doručení, které jsou krajskými soudy shledány jako nedůvodné, proti čemuž stěžovatel brojí dalšími kasačními stížnostmi, které jsou nepřípustné - srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2011, č. j. 6 Ads 68/2011 - 48. Např. v usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 12. 2011, č. j. 5 A 294/2011 - 42 (jímž rovněž nebylo stěžovateli přiznáno osvobození do soudních poplatků a proti němuž stěžovatel také brojil kasační stížností, která byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2012, č. j. 6 As 10/2012 – 16) bylo popsáno, že stěžovatel trvá na nesprávnosti doručení písemnosti, ačkoli ta mu byla následně doručena správně. Nejvyšší správní soud stěžovateli neupírá možnost bránit se proti nesprávnému doručování, obranu stěžovatele však neshledává účelnou a smysluplnou v případě, kdy mu zásilka byla následně správně doručena, jak ostatně připouští stěžovatel ve své argumentaci v podání ze dne 30. 12. 2011. Totožnou argumentaci zaujímá Nejvyšší správní soud ke stanovisku stěžovatele o tom, že může požadovat nařízení jednání, na které se potom z důvodu své majetkové situace nedostaví, přičemž žádá o ustanovení zástupce. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že stěžovateli svědčí právo účasti na jednání soudu a že mu svědčí právo souhlasit s tím, aby bylo od jednání soudu upuštěno. Ani toto právo však nelze

chápat pouze formálně bez ohledu na okolnosti případu. Účastník řízení, kterému tato práva náleží, musí podle názoru Nejvyššího správního soudu uvážit, jestli bude na jednání trvat a v tom případě se ho i účastnit, anebo nikoli. Pokud však stěžovatel trvá na nařízení jednání, ačkoli již při podání své žádosti ví, že se jednání nebude z důvodu své nemajetnosti účastnit, nesvědčí to ve smyslu výše uvedeného o smysluplném uplatňování tohoto práva. Stejný závěr Nejvyšší správní soud zaujímá i ve vztahu ke stěžovatelovým opakovaným návrhům na určení lhůty k provedení procesního úkonu, neboť stěžovatel tento institut zneužívá k tomu, aby o jeho věci a různých návrzích bylo přednostně rozhodováno bez ohledu na to, zda v řízení skutečně k nějakému průtahu došlo či nikoli.“

[22] Poukazuje-li stěžovatel na to, že žalovaná jeho žádosti nevyhověla a že proto správní rozhodnutí nedostatečně odůvodnila, Nejvyšší správní soud s touto argumentací nesouhlasí. Jak totiž vyplývá z předložené žádosti stěžovatele, požadoval určení advokáta pro řízení o ústavní stížnosti proti rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 8 Co 2073/10. K této právní věci byla stěžovateli žalovanou určena JUDr. Eva Šimková. To, že stěžovatel s takovýmto rozhodnutím nesouhlasí a že správní rozhodnutí odpovídá zákonu o advokacii včetně možnosti podat žádost o zrušení určení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2012, č. j. 6 As 25/2012 - 11) a obecně zaužívaným závěrům teorie a praxe procesního práva ohledně používání příslušných právních pojmů, jež stěžovatel vykládá autonomním způsobem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143), ještě neznamená, že jeho žádosti (zde žádost o určení advokáta pro řízení o ústavní stížnosti před Ústavním soudem) nebylo při objektivním náhledu vyhověno.

[23] Nad rámec výše uvedeného obiter dictum není proto Nejvyššímu správnímu soudu zřejmé, poukazuje-li stěžovatel v tomto směru na ustanovení § 20 zákona o advokacii a na možnost určeného advokáta požádat o zrušení určení z tam uvedených důvodů, proč proti podmínkám obsažených v rozhodnutí, jež reflektují tyto možnosti stanovené zákonem o advokacii, resp. proti takovému případnému postupu žalované a určených advokátů brojí a napadá je pro jejich rozpornost se zákonem o advokacii.

[24] Nesouhlasí-li stěžovatelem se závěrem městského soudu o tom, že slovně napadl JUDr. Evu Šimkovou, musí Nejvyšší správní soud poukázat na to, že argumentace stěžovatele není konstantní, neboť v jiné části své kasační stížnosti tvrdí, že každý se může chovat vůči advokátovi „podrážděně“. Nejvyšší správní soud proto shledá přístup stěžovatele za vnitřně rozporným – buď se stěžovatel žádné vulgarity vůči určené advokátce nedopustil, anebo se snaží své hrubé a neomalené chování vůči této advokátce omluvit „její obecně známou nedůvěryhodností a svým právem na podrážděné chování vůči takovéto osobě“. Takovouto argumentaci proto Nejvyšší správní soud neshledává jako vážně míněnou, uplatněnou v souladu se s. ř. s. a nemůže se k ní tudíž vyjádřit – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2012, č. j. 6 As 10/2012 - 16.

[25] Nejvyšší správní soud se přitom již v rozsudku č. j. 2 Aps 7/2011 - 156 ze dne 16. 12. 2011 (jehož účastníkem byl i stěžovatel a proti kterému podal ústavní stížnost, jež byla Ústavním soudem odmítnuta usnesením ze dne 13. 3. 2012, sp. zn. III. ÚS 696/2012), vyjádřil k rozhodnutím žalované ve vztahu ke stěžovateli. Odmítá-li stěžovatel respektovat rozhodnutí správních soudů týkající se určování a zprošťování advokáta žalovanou včetně

podmínek tohoto určení, která mu vysvětlila, že jeho žaloba v tam uvedené věci není důvodná, a postupuje-li v dalších obdobných věcech podobným způsobem, musí stěžovatel počítat s tím, že jeho žaloby budou odsouzeny k neúspěchu. V takovém případě vzhledem k jeho procesní aktivitě v každém řízení, k neúměrnému nárůstu počtu jím vedených řízení je na místě podle Nejvyššího správního soudu zvážit, jestli jeho počínání v případě žalob vůči žalované týkající se určování a zprošťování advokátů jsou smysluplné a jestli jsou vedeny snahou domoci se ochrany stěžovatelových veřejných subjektivních práv před nezákonným postupem žalované nebo jen snahou stěžovatele vést „spor pro spor".

[26] Napadá-li stěžovatel v neposlední řadě úvahu městského soudu o tom, že v mezidobí již uběhla lhůta pro podání ústavní stížnosti, nemůže těmto závěrům městského soudu Nejvyšší správní soud ničeho vytknout, zvláště když nepředstavovala hlavní důvod, pro který nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud totiž opakovaně uvedl, že pokud v mezidobí již Ústavní soud o ústavních stížnostech stěžovatele rozhodl, stává se přezkum rozhodnutí žalované o určení advokáta ryze akademickou záležitostí nemající vliv na průběh řízení před Ústavním soudem, které bylo v mezidobí již skončeno (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2012, č. j. 6 As 10/2012 - 16). Z logiky věci přitom vyplývá, že pokud se stěžovatel domáhal určení advokáta pro řízení o ústavní stížnosti, muselo mu již rozhodnutí, proti němuž brojil, být doručeno a že mu proto běžela lhůta pro podání ústavní stížnosti. Jestliže stěžovatel neodstranil vadu své kasační stížnosti v podobě povinného zastoupení advokátem, protože s určenou advokátkou odmítl spolupracovat, nemohla být jeho ústavní stížnost Ústavním soudem připuštěna k meritornímu přezkumu a jakýkoli výsledek předmětného sporu, byť tím pochopitelně tím není zpochybňováno stěžovatelovo právo bránit se správní žalobou podle ustanovení § 65 s. ř. s., by neměl jakýkoli vliv na to, že stěžovatel nesplnil podmínku povinného zastoupení advokátem v řízení před Ústavním soudem.

[27] Rozhodnutí Ústavního soudu týkající se stěžovatele nadto výslovně konstatují, že v řízení o ústavní stížnosti musí být zastoupen advokátem, a to již při podání ústavní stížnosti; nepostupuje-li stěžovatel tímto způsobem, jsou jeho ústavní stížnosti odmítány – srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2012, sp. zn. III. ÚS 696/12. Podává-li stěžovatel své ústavní stížnosti sám bez povinného zastoupení advokátem, domáhá-li se určení advokáta pouze pro řízení a nikoli pro sepsání samotné ústavní stížnosti a jestliže v neposlední řadě s určenými advokáty nespolupracuje, je jeho procesní aktivita ve vztahu k Ústavnímu soudu odsouzena k neúspěchu.

[28] Není proto naplněn stěžovatel uplatněný kasační stížnost podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[29] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti usnesení městského soudu v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl.

IV. Náklady řízení

[30] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s.; stěžovatel nebyl ve věci procesně

úspěšný, proto nárok na náhradu nákladů řízení nemá, žalované pak podle obsahu soudního spisu žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. června 2012

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu